

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 29ης Ιουνίου 2006*

Στην υπόθεση C-308/04 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως βάσει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, υποβληθείσα στις 19 Ιουλίου 2004,

SGL Carbon AG, με έδρα το Wiesbaden (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους M. Klusmann και K. Beckmann, Rechtsanwälte,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**, εκπροσωπούμενη από τους A. Bouquet και M. Schneider και την H. Gading, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

η **Tokai Carbon Co. Ltd**, με έδρα το Τόκιο (Ιαπωνία),

η **Nippon Carbon Co. Ltd**, με έδρα το Τόκιο,

η **Showa Denko KK**, με έδρα το Τόκιο,

η **GrafTech International Ltd**, πρώην UCAR International Inc., με έδρα το Wilmington (Ηνωμένες Πολιτείες),

η **SEC Corp.**, με έδρα το Amagasaki (Ιαπωνία),

η **The Carbide/Graphite Group Inc.**, με έδρα το Pittsburgh (Ηνωμένες Πολιτείες),

προσφεύγουσες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta (εισηγήτρια), P. Kūris, Γ. Αρέστη και J. Klučka, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: L. A. Geelhoed
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Σεπτεμβρίου 2005,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με την αίτησή της αναιρέσεως, η SGL Carbon AG (στο εξής: SGL Carbon) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T- 236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2004, σ. II-1181, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), κατά το μέρος που απέρριψε την προσφυγή κατά των άρθρων 3 και 4 της αποφάσεως 2002/271/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 2001, σχετικά με διαδικασία του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ — Υπόθεση COMP/E-1/36.490 — Ηλεκτρόδια γραφίτη (ΕΕ 2002, L 100, σ. 1, στο εξής: επίμαχη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 17

- 2 Το άρθρο 15 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), ορίζει:

«1. Η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλλει στις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα ύψους εκατό μέχρι και πέντε χιλιάδων λογιστικών μονάδων όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

[...]

- β) παρέχουν ανακριβείς πληροφορίες σε απάντηση αιτήσεως που εγένετο σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 3 ή 5, [...]

[...]

2. Η Επιτροπή δύναται να επιβάλλει με απόφαση στις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμο ύψους χιλίων μέχρι ενός εκατομμυρίου λογιστικών μονάδων, ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό του

κύκλου εργασιών που επραγματοποιήθη κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από μία των επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν συνεργήσει στην παράβαση, όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

- α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [81], παράγραφος 1, ή του άρθρου [82] της Συνθήκης [...]

[...]

Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, εκτός από τη σοβαρότητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της.

[...]»

Οι κατευθυντήριες γραμμές

- 3 Η ανακοίνωση της Επιτροπής υπό τον τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ» (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές) ορίζει στο προοίμιό της:

«Σκοπός των αρχών που διέπουν τις [...] κατευθυντήριες γραμμές είναι να καταστεί δυνατή η διασφάλιση της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας των αποφάσεων της Επιτροπής, τόσο έναντι των επιχειρήσεων, όσο και έναντι του Δικαστηρίου, και

παράλληλα να κατοχυρωθεί η διακριτική ευχέρεια που ο νομοθέτης έχει παραχωρήσει στην Επιτροπή για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, με ανώτατο όριο το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Η άσκηση της διακριτικής αυτής ευχέρειας θα πρέπει, ωστόσο, να εντάσσεται σε μια συνεκτική και απαλλαγμένη από αυθαίρετες διακρίσεις πολιτική, η οποία να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένη στους στόχους της καταστολής των παραβιάσεων των κανόνων ανταγωνισμού.

Η νέα μέθοδος η οποία θα εφαρμόζεται για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων θα πρέπει στο εξής να ακολουθεί το ακόλουθο σύστημα, το οποίο στηρίζεται στον προσδιορισμό ενός βασικού ποσού επί του οποίου εφαρμόζονται προσαυξήσεις, εάν συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, και μειώσεις, εάν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις».

Η ανακοίνωση περί συνεργασίας

- 4 Με την ανακοίνωσή της σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 1996, C 207, σ. 4, στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας), η Επιτροπή καθόρισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την Επιτροπή κατά την έρευνα της τελευταίας σχετικά με μια σύμπραξη μπορούν να απαλλαγούν του προστίμου ή να ωφεληθούν με μείωση του προστίμου που διαφορετικά θα έπρεπε να πληρώσουν.
- 5 Κατά το τμήμα Α, παράγραφος 5, της ανακοινώσεως αυτής:

«Η συνεργασία μιας επιχείρησης με την Επιτροπή αποτελεί ένα μόνο από τα στοιχεία τα οποία λαμβάνει υπόψη της η τελευταία κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου. [...]»

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

- 6 Το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, ορίζει τα εξής:

«Το δικαίωμα ενός προσώπου να μη δικαστεί ή να μη τιμωρηθεί δύο φορές

Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου κράτους, για μια παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάστηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με τον νόμο και την ποινική δικονομία του κράτους αυτού.

Οι διατάξεις τη προηγούμενης παραγράφου δεν εμποδίζουν την επανάληψη της διαδικασίας σύμφωνα με τον νόμο και την ποινική δικονομία του κράτους για το οποίο πρόκειται, εάν υπάρχουν αποδείξεις νέων ή μεταγενέστερων της απόφασης γεγονότων, ή υπήρξε θεμελιώδες σφάλμα της προηγούμενης διαδικασίας, που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της υπόθεσης.

Καμία απόκλιση από αυτό το άρθρο δεν επιτρέπεται με βάση το άρθρο 15 της Σύμβασης».

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίμαχη απόφαση

7 Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο συνόψισε το ιστορικό της διαφοράς ως εξής:

«1 Με την απόφαση 2002/271 ΕΚ [...] η Επιτροπή διαπίστωσε τη συμμετοχή διαφόρων επιχειρήσεων σε σειρά συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο [της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3), στο εξής: συμφωνία ΕΟΧ], στον τομέα των ηλεκτροδίων γραφίτη.

2 Τα ηλεκτρόδια γραφίτη χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή χάλυβα σε ηλεκτροκαμίλους. Η παραγωγή χάλυβα σε ηλεκτροκαμίλους συνίσταται κυρίως σε διαδικασία ανακύκλωσης μέσω της οποίας τα απορρίμματα χάλυβα μετατρέπονται σε νέο χάλυβα, σε αντίθεση με την παραδοσιακή μέθοδο χρησιμοποίησης ψυκαμίνου οξυγόνου για την παραγωγή χάλυβα από σιδηρομετάλλευμα. Σε μια συνήθη ηλεκτροκάμινο που ρευστοποιεί απορρίμματα χάλυβα χρησιμοποιούνται εννέα ηλεκτρόδια, συγκεντρωμένα σε δέσμες των τριών. Λόγω της έντασης της διαδικασίας ρευστοποίησης, αναλώνεται ένα ηλεκτρόδιο ανά οκτώ ώρες περίπου. Ο χρόνος παραγωγής ενός ηλεκτροδίου είναι περίπου δύο μήνες. Δεν υπάρχουν υποκατάστατα για τα ηλεκτρόδια γραφίτη στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας παραγωγής.

3 Η ζήτηση γραφίτη είναι άμεσα συνδεδεμένη με την παραγωγή χάλυβα σε ηλεκτροκαμίλους. Οι πελάτες είναι κυρίως παραγωγοί χάλυβα οι οποίοι αντιπροσωπεύουν το 85% της ζήτησης. Το 1998, η παγκόσμια παραγωγή

ακατέργαστου χάλυβα ήταν 800 εκατομμύρια τόνοι, εκ των οποίων 280 εκατομμύρια παρήχθησαν σε ηλεκτροκαμίνους [...].

[...]

- 5 Κατά τη δεκαετία του 1980, οι τεχνολογικές εξελίξεις οδήγησαν σε σημαντική μείωση της κατανάλωσης ηλεκτροδίων ανά τόνο παραγόμενου χάλυβα. Η χαλυβουργική βιομηχανία γνώρισε επίσης φάση μεγάλης αναδιάρθρωσης κατά την περίοδο αυτή. Η μείωση της ζήτησης ηλεκτροδίων οδήγησε σε μια διαδικασία αναδιάρθρωσης της παγκόσμιας βιομηχανίας παραγωγής ηλεκτροδίων. Πολλές εγκαταστάσεις έκλεισαν.
- 6 Το 2001, εννέα “δυτικοί” παραγωγοί εφοδίασαν την ευρωπαϊκή αγορά με ηλεκτρόδια γραφίτη [...].
- 7 Στις 5 Ιουνίου 1997, υπάλληλοι της Επιτροπής, διενήργησαν, κατ’ εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, ταυτόχρονους απροειδοποίητους ελέγχους στις εγκαταστάσεις [ορισμένων παραγωγών ηλεκτροδίων γραφίτη].
- 8 Την ίδια ημέρα, πράκτορες του Federal Bureau of Investigation (FBI) προέβησαν σε έρευνες στα γραφεία διαφόρων παραγωγών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Κατόπιν της διεξαγωγής των ερευνών αυτών, ασκήθηκε ποινική

δίωξη κατά [της] SGL [...] για σύσταση και συμμορία. Όλοι οι κατηγορούμενοι παραδέχθηκαν την ενοχή τους και συμφώνησαν να καταβάλουν πρόστιμα τα οποία ορίστηκαν σε 135 εκατομμύρια δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών (USD) για την SGL [...].

[...]

- 10 Μια ομάδα αγοραστών που ζητούσε τριπλή αποζημίωση (triple damages) άσκησε στις Ηνωμένες Πολιτείες αγωγή κατά [της] SGL [...].
- 11 [Σ]τον Καναδά, [τ]ον Ιούλιο του 2000, η SGL παραδέχθηκε την ενοχή της και δέχθηκε να καταβάλει πρόστιμο 12,5 εκατομμυρίων CAD για [...] παράβαση [του καναδικού νόμου περί ανταγωνισμού]. Τον Ιούνιο του 1998 ορισμένοι παραγωγοί χάλυβα άσκησαν στον Καναδά αγωγές κατά [της] SGL [...] λόγω συστάσεως και συμμορίας.
- 12 Στις 24 Ιανουαρίου 2000, η Επιτροπή διαβίβασε ανακοίνωση αιτιάσεων στις εγκαλούμενες επιχειρήσεις. Η διοικητική διαδικασία κατέληξε στην έκδοση, στις 18 Ιουλίου 2001, της [επίμαχης] αποφάσεως, με την οποία προσάπτεται στις προσφεύγουσες επιχειρήσεις [...] ότι προέβησαν σε καθορισμό των τιμών, σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς και σε κατανομή των εθνικών και περιφερειακών αγορών του εν λόγω προϊόντος σύμφωνα με την αρχή του “εγχώριου παραγωγού”: [...] η SGL [ήταν υπεύθυνη για μέρος της Ευρώπης]· [...].
- 13 Σύμφωνα πάντοτε με την προσβαλλόμενη απόφαση, οι κατευθυντήριες αρχές της συμπράξεως ήταν οι ακόλουθες:

— οι τιμές των ηλεκτροδίων γραφίτη θα καθορίζονταν σε παγκόσμια κλίμακα,

- οι αποφάσεις σχετικά με τις τιμές κάθε εταιρίας θα λαμβάνονταν αποκλειστικά από τον πρόεδρο ή τους γενικούς διευθυντές,

- ο “εγχώριος παραγωγός” θα όριζε την τιμή στο “έδαφος” του και οι λοιποί παραγωγοί θα “ακολουθούσαν”,

- όσον αφορά τις “μη εγχώριες” αγορές, ήτοι τις αγορές στις οποίες δεν υπήρχε “εγχώριος” παραγωγός, οι τιμές θα αποφασίζονταν με συναίνεση,

- οι μη εγχώριοι παραγωγοί δεν έπρεπε να ασκούν επιθετικό ανταγωνισμό αλλά να εγκαταλείπουν τις “εγχώριες” αγορές των άλλων,

- δεν προβλεπόταν καμία αύξηση της παραγωγικής ικανότητας (οι Ιάπωνες έπρεπε να μειώσουν την παραγωγική ικανότητά τους),

- δεν προβλεπόταν καμία μεταφορά τεχνολογίας πέραν του κύκλου των παραγωγών που συμμετείχαν στο καρτέλ.

14 Στη συνέχεια, η [επίμαχη] απόφαση αναφέρει ότι οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές θεσπίστηκαν στο πλαίσιο συναντήσεων των μελών της συμπράξεως που πραγματοποιούνταν σε διάφορα επίπεδα: συναντήσεις “ανώτατων στελεχών”, συναντήσεις “εργασίας”, συναντήσεις της ομάδας των ευρωπαϊών παραγωγών (χωρίς τις ιαπωνικές επιχειρήσεις), εθνικές ή περιφερειακές συναντήσεις σχετικά με ειδικές αγορές και διμερείς επαφές μεταξύ επιχειρήσεων.

[...]

- 16 Βάσει των διαπιστώσεων ως προς τα πραγματικά περιστατικά και των νομικών εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται στην [επίμαχη] απόφαση, η Επιτροπή επέβαλε στις εγκαλούμενες επιχειρήσεις πρόστιμα, το ποσό των οποίων υπολογίστηκε σύμφωνα με τη μεθοδολογία που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ [...] καθώς και στην ανακοίνωση σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων [...].
- 17 Με το άρθρο 3 της [επίμαχης] αποφάσεως επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

SGL: 80,2 εκατομμύρια ευρώ·

[...].

- 18 Το άρθρο 4 του διατακτικού διατάσσει τις οικείες επιχειρήσεις να καταβάλουν τα πρόστιμα εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση της [επίμαχης] αποφάσεως, διότι άλλως θα όφειλαν να καταβάλουν τόκους με επιτόκιο 8,04%».

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 8 Η SGL Carbon και άλλες επιχειρήσεις στις οποίες είχε απευθυνθεί η επίμαχη απόφαση άσκησαν ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγές ακυρώσεως της αποφάσεως αυτής.

- 9 Στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε μεταξύ άλλων ως εξής:

«[...]

- 2) Στην υπόθεση T-239/01, SGL Carbon κατά Επιτροπής:

- ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 2002/271 στα 69 114 000 ευρώ·
- απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά·

[...]».

Τα αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

- 10 Η SGL Carbon ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στην υπόθεση T-239/01 κατά το μέρος που απορρίπτει την προσφυγή κατά των άρθρων 3 και 4 της επίμαχης αποφάσεως·

- επικουρικός, να μειώσει το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα με το άρθρο 3 της πιο πάνω απόφασεως καθώς και τους τόκους υπερημερίας που καθορίστηκαν στο άρθρο 4 της απόφασεως αυτής σε συνδυασμό με το από 23 Ιουλίου 2001 έγγραφο της Επιτροπής·

- επικουρικότερα, να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο προκειμένου το τελευταίο να εκδώσει νέα απόφαση λαμβάνοντας υπόψη την κρίση του Δικαστηρίου·

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

11 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

- να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

12 Με έγγραφο που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Φεβρουαρίου 2006, η SGL Carbon ζήτησε βάσει του άρθρου 61 του Κανονισμού Διαδικασίας να επαναληφθεί η προφορική διαδικασία.

- 13 Προς στήριξη της αιτήσεως αυτής, η SGL Carbon ισχυρίζεται ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην παρούσα υπόθεση δεν αποδίδουν πάντοτε σωστά τα πραγματικά περιστατικά που εξέθεσαν οι διάδικοι καθώς και τις διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου. Επίσης, περιέχουν επιχειρήματα και υποθετικές κρίσεις που μέχρι τώρα δεν διατυπώθηκαν από τους διαδίκους με τα αντίστοιχα υπομνήματά τους και που δεν έγιναν αντικείμενο της επ' ακροατηρίου συζήτησεως. Κατά συνέπεια, οι προτάσεις αυτές δεν μπορούν να προετοιμάσουν επαρκώς την κρίση του Δικαστηρίου, αλλά καθιστούν κατ' εξαίρεση αναγκαίο να υποβληθούν συμπληρωματικές παρατηρήσεις πριν το Δικαστήριο αποφανθεί οριστικά.
- 14 Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί εξ αρχής ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου και ο Κανονισμός Διαδικασίας δεν προβλέπουν δυνατότητα των διαδίκων να καταθέσουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα (βλ., μεταξύ άλλων, τη διάταξη της 4ης Φεβρουαρίου 2000, C-17/98, Emesa Sugar, Συλλογή 2000, σ. I-665, σκέψη 2).
- 15 Όσον αφορά την επιχειρηματολογία της SGL Carbon, πρέπει να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο δύναται αυτεπαγγέλτως ή μετά από πρόταση του γενικού εισαγγελέα, ή ακόμη και κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 61 του Κανονισμού Διαδικασίας, αν εκτιμά ότι δεν έχει επαρκώς διαφωτιστεί ή ότι η υπόθεση πρέπει να κριθεί βάσει ενός επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2003, C-209/01, Schilling και Fleck-Schilling, Συλλογή 2003, σ. I-13389, σκέψη 19, και της 17ης Ιουνίου 2004, C-30/02, Recheio — Cash & Carry, Συλλογή 2004, σ. I-6051, σκέψη 12).
- 16 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι διαθέτει όλα τα στοιχεία που του είναι αναγκαία για να αποφανθεί επί της υπό κρίση αιτήσεως αναίρεσεως.
- 17 Κατά συνέπεια, παρέλκει να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 18 Η SGL Carbon διατυπώνει επτά λόγους αναιρέσεως με τους οποίους προβάλλει ότι παραγνωρίστηκε η υποχρέωση συνυπολογισμού των κυρώσεων που είχαν επιβληθεί προηγουμένως (αρχή non bis in idem), ότι εσφαλμένως καθορίστηκε το βασικό ποσό του προστίμου στο πλαίσιο του υπολογισμού του προστίμου που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα, ότι κακώς επικυρώθηκε η αύξηση για τις τηλεφωνικές οδηγίες που δόθηκαν πριν από τον έλεγχο του 1997, ότι κακώς δεν ελήφθη υπόψη το ανώτατο όριο της κυρώσεως που το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 έχει ορίσει στο 10 % του παγκόσμιου κύκλου των πάσης φύσεως εργασιών, ότι φαλκιδεύτηκαν τα δικαιώματα άμυνας της αναιρεσείουσας λόγω ανεπαρκούς προσβάσεως στον φάκελο, ότι στερείται νομιμότητας ο μη συνυπολογισμός της ικανότητας πληρωμής που έχει η αναιρεσείουσα και ότι δεν είναι σύνομο το επιτόκιο που καθορίστηκε.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι παραγνωρίστηκε η υποχρέωση συνυπολογισμού των κυρώσεων που είχαν προηγουμένως επιβληθεί από αρχές τρίτων κρατών: η αρχή non bis in idem

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 19 Η SGL Carbon ισχυρίζεται ότι κακώς το Πρωτοδικείο έθεσε υπό αμφισβήτηση τη δυνατότητα εφαρμογής της αρχής non bis in idem στις σχέσεις μεταξύ, αφενός, των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και του Καναδά και, αφετέρου, της Κοινότητας, επικαλούμενο τρία εσφαλμένα επιχειρήματα που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 134, 136, 137, 140, 142 και 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 20 Προς στήριξη της επιχειρηματολογίας της, η αναιρεσείουσα επικαλείται ειδικότερα την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1972, 7/72, Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 313).

- 21 Η SGL Carbon διευκρινίζει ότι, αντιθέτως προς την εκτίμηση του Πρωτοδικείου, πληρούται η προϋπόθεση να πρόκειται για το ίδιο προστατευόμενο έννομο αγαθό. Επιπλέον, η ύπαρξη σχετικής συμβάσεως δεν έχει σημασία για την υποχρέωση συνυπολογισμού των κυρώσεων που έχουν ήδη επιβληθεί.
- 22 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο, ακόμη και αν σωστά είχε απορρίψει την εφαρμογή της αρχής non bis in idem στις υποθέσεις που έχουν σχέση με τρίτα κράτη, θα έπρεπε σύμφωνα με τις αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας να λάβει υπόψη τις ποινές που είχαν προηγουμένως επιβληθεί εντός των κρατών αυτών.
- 23 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αναιρεσείουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί την απαγόρευση της σωρεύσεως διώξεων. Συγκεκριμένα, η αρχή non bis in idem δεν μπορεί να μεταφερθεί σε υποθέσεις όπου και τρίτα κράτη έχουν επιβάλει κυρώσεις.
- 24 Η Επιτροπή θεωρεί ότι στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και η Κοινότητα δεν έχουν τους ίδιους σκοπούς. Επιπλέον, οι σχετικές νομοθεσίες δεν προστατεύουν τον ανταγωνισμό ως εάν ήσαν παγκόσμιος οργανισμός. Η σχετική αμερικανική ρύθμιση αφορά τον ανταγωνισμό στην αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών, ενώ οι κανόνες που ισχύουν στην Κοινότητα σκοπό έχουν να εμποδίσουν τη νόθευση του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.
- 25 Η Επιτροπή συνάγει εντεύθεν ότι το Πρωτοδικείο σωστά έκρινε ότι η αρχή non bis in idem δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 26 Πρέπει να υπομνησθεί κατ' αρχάς ότι η αρχή *non bis in idem*, την οποία διατυπώνει και το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου της οποίας την τήρηση εξασφαλίζει ο δικαστής (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 5ης Μαΐου 1966, 18/65 και 35/65, Gutmann κατά Επιτροπής ΕΚΑΕ, Συλλογή 1966, ξενόγλωσσες εκδόσεις, σ. 149 συγκεκριμένα σ. 172, και της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 59).
- 27 Για να εξεταστεί το βάσιμο του ισχυρισμού περί παραβιάσεως της αρχής αυτής, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, όπως σωστά έκρινε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 140 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη επιλύσει το ζήτημα αν η Επιτροπή οφείλει να καταλογίσει μια κύρωση που επιβλήθηκε από τις αρχές τρίτου κράτους όταν είναι πανομοιότυπα τα πραγματικά περιστατικά που έχουν γίνει δεκτά κατά μιας επιχειρήσεως από το κοινοτικό αυτό όργανο και από τις πιο πάνω αρχές, αλλά το Δικαστήριο έχει ορίσει ότι το πανομοιότυπο των πραγματικών περιστατικών που προσάπτονται από την Επιτροπή και από τις αρχές τρίτου κράτους αποτελεί προϋπόθεση για την εξέταση του πιο πάνω ζητήματος.
- 28 Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της αρχής *non bis in idem* σχετικά με καταστάσεις όπου οι αρχές τρίτου κράτους έχουν παρέμβει βάσει των εξουσιών τους για την επιβολή κυρώσεων στον τομέα του εφαρμοστέου στο κράτος αυτό δικαίου του ανταγωνισμού, πρέπει να υπομνησθεί ότι η επίμαχη σύμπραξη εντάσσεται σε διεθνές πλαίσιο το οποίο χαρακτηρίζεται ιδίως από την παρέμβαση, στην αντίστοιχη επικράτειά τους, εννόμων τάξεων τρίτων κρατών.
- 29 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η στο πλαίσιο της εδαφικής τους αρμοδιότητας άσκηση των εξουσιών των αρχών των κρατών αυτών που είναι αρμόδιες για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού υπόκειται στις ιδιαίτερες

επιταγές που ισχύουν στα πιο πάνω κράτη. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που αποτελούν το βάθρο των εννόμων τάξεων άλλων κρατών στον τομέα του ανταγωνισμού όχι μόνον έχουν ιδιαίτερους σκοπούς και στόχους, αλλά συνεπάγονται και τη θέσπιση ιδιαίτερων κανόνων ουσιαστικού δικαίου που έχουν ποικιλόμορφες έννομες συνέπειες σε διοικητικό, ποινικό ή αστικό επίπεδο όταν οι αρχές των κρατών αυτών έχουν αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεων των κανόνων που ισχύουν στον τομέα του ανταγωνισμού.

- 30 Αντιθέτως, εντελώς διαφορετική είναι η νομική κατάσταση όπου, στον τομέα του ανταγωνισμού, σε μια επιχείρηση εφαρμόζονται αποκλειστικώς το κοινοτικό δίκαιο και το δίκαιο ενός ή περισσότερων κρατών μελών, δηλαδή όπου μια σύμπραξη περιορίζεται αποκλειστικώς στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής της έννομης τάξεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
- 31 Επομένως, η Επιτροπή, όταν επιβάλλει κυρώσεις για την παράνομη συμπεριφορά μιας επιχείρησης, ακόμη και αν η συμπεριφορά αυτή ανάγεται σε σύμπραξη διεθνούς χαρακτήρα, σκοπό έχει να διαφυλάξει τον ελεύθερο ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς ο οποίος, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', ΕΚ, αποτελεί βασικό σκοπό της Κοινότητας. Συγκεκριμένα, με την ιδιαιτερότητα του εννόμου αγαθού το οποίο προστατεύεται σε κοινοτικό επίπεδο, οι εκτιμήσεις στις οποίες η Επιτροπή προβαίνει, βάσει των αρμοδιοτήτων της στον σχετικό τομέα, μπορούν να αποκλίνουν σημαντικά από εκείνες στις οποίες προβαίνουν αρχές τρίτων κρατών.
- 32 Κατά συνέπεια, σωστά έκρινε το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 134 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αρχή *non bis in idem* δεν έχει εφαρμογή σε καταστάσεις όπου οι έννομες τάξεις και οι αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές τρίτων κρατών έχουν παρέμβει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.
- 33 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο πάλι σωστά έκρινε ότι δεν υπάρχει άλλη αρχή του δικαίου ικανή να υποχρεώσει την Επιτροπή να λάβει υπόψη διώξεις και κυρώσεις κατά της αναιρεσιβούσας σε τρίτα κράτη.

- 34 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως σωστά παρατήρησε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 136 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν υπάρχει αρχή του δημοσίου διεθνούς δικαίου που να απαγορεύει στις δημόσιες αρχές, περιλαμβανομένων των δικαστηρίων, διαφορετικών κρατών να διώξουν και να καταδικάσουν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο για τις ίδιες πράξεις με εκείνες για τις οποίες το πιο πάνω πρόσωπο έχει ήδη δικαστεί σε άλλο κράτος. Επιπλέον, δεν υπάρχει σύμβαση δημοσίου διεθνούς δικαίου βάσει της οποίας η Επιτροπή θα μπορούσε να είχε την υποχρέωση, κατά τον καθορισμό ενός προστίμου κατ'εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, να λάβει υπόψη τα πρόστιμα που οι αρχές τρίτου κράτους έχουν επιβάλει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους σχετικά με το δίκαιο του ανταγωνισμού.
- 35 Πρέπει να προστεθεί ότι οι Συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ των Κοινοτήτων και της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στις 23 Σεπτεμβρίου 1991 και στις 4 Ιουνίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της θετικής διεθνούς αβροφροσύνης κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας τους περί ανταγωνισμού (ΕΕ 1995, L 95, σ. 47, και ΕΕ 1998, L 173, σ. 28) περιορίζονται σε διαδικαστικά ζητήματα, όπως η ανταλλαγή πληροφοριών και η συνεργασία μεταξύ των αρχών που είναι αρμόδιες για τον ανταγωνισμό, και ουδόλως αφορούν τον καταλογισμό ή τον συνυπολογισμό των κυρώσεων που επιβάλλονται από ένα από τα μέρη των Συμφωνιών αυτών.
- 36 Τέλος, όσον αφορά την από το Πρωτοδικείο παραγνώριση των αρχών της αναλογικότητας και της επιείκειας, παραγνώριση την οποία προέβαλε επικουρικός η αναιρεσείουσα, πρέπει να παρατηρηθεί ότι κάθε σκέψη σχετικά με την ύπαρξη προστίμων που έχουν επιβληθεί από τις αρχές τρίτου κράτους μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνο στο πλαίσιο της διακριτικής εξουσίας που η Επιτροπή έχει σχετικά με τον καθορισμό προστίμων για τις παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, να μην δεν αποκλείεται να λάβει υπόψη η Επιτροπή πρόστιμα που έχουν προηγουμένως επιβληθεί από τις αρχές τρίτων κρατών, πλην όμως η Επιτροπή δεν έχει τέτοια υποχρέωση.
- 37 Συγκεκριμένα, ο αποτρεπτικός σκοπός που η Επιτροπή δικαιούται να έχει όταν καθορίζει το ποσό ενός προστίμου συνίσταται στο να εξασφαλιστεί η τήρηση, από τις επιχειρήσεις, των κανόνων ανταγωνισμού που η Συνθήκη ΕΚ θέτει για την

άσκηση των δραστηριοτήτων τους εντός της κοινής αγοράς (βλ., στο ίδιο πνεύμα, την απόφαση της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψεις 173 έως 176). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, όταν αξιολογεί τον αποτρεπτικό χαρακτήρα ενός προστίμου που πρόκειται να επιβάλει λόγω παραβάσεως των πιο πάνω κανόνων, δεν οφείλει να λάβει υπόψη τυχόν κυρώσεις που επιβλήθηκαν σε μια επιχείρηση λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού τρίτων κρατών.

- 38 Επομένως, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν έκρινε, στις σκέψεις 144 έως 148 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο καθορισμός του ποσού του επιβληθέντος προστίμου είναι σύννομος.
- 39 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι εσφαλμένως καθορίστηκε το βασικό ποσό στο πλαίσιο του υπολογισμού του προστίμου που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 40 Η SGL Carbon θεωρεί ότι, στο πλαίσιο του υπολογισμού του προστίμου, το Πρωτοδικείο εφάρμοσε εσφαλμένως τα κριτήρια καθορισμού του βασικού ποσού, πράγμα που αποτελεί είτε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως είτε σφάλμα εκτιμήσεως.

- 41 Η αναιρεσείουσα εξηγεί ότι η συλλογιστική που εν προκειμένω ακολούθησε το Πρωτοδικείο περιέχει τρία σφάλματα. Πρώτον, δεν δικαιολογείται ο υπολογισμός στον οποίο το Πρωτοδικείο προέβη εντός μιας κατηγορίας επιχειρήσεων και στο πλαίσιο του οποίου πρώτα προστέθηκαν τα μερίδια αγοράς και οι κύκλοι εργασιών διαφόρων επιχειρηματιών για να ληφθεί μετά ένας μέσος κύκλος εργασιών ή ένα μέσο μερίδιο αγοράς. Δεύτερον, οι διαπιστωθείσες από το Πρωτοδικείο διαφορές στα μερίδια αγοράς είναι τόσο μεγάλες που το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να επιφυλάξει στις σχετικές επιχειρήσεις ομοιόμορφη μεταχείριση στο πλαίσιο της ίδιας κατηγορίας. Τρίτον, για τις άλλες επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνθηκε η επίμαχη απόφαση, το Πρωτοδικείο χαρακτήρισε τις πολύ πιο μικρές διαφορές στα μερίδια αγοράς ως «επιτακτικό λόγο» για την επιβολή ενός πιο κλιμακωτού και αναλογικού προστίμου, χωρίς να εφαρμόσει τις ίδιες σκέψεις στην αναιρεσείουσα.
- 42 Η SGL Carbon συνάγει εντεύθεν ότι οι εκτιμήσεις στις οποίες το Πρωτοδικείο προέβη κατά τη μεταφορά στη γλώσσα των μαθηματικών των αρχών του υπολογισμού των προστίμων τη θέτουν, ειδικά αυτήν, σε δυσμενέστερη θέση. Κατά συνέπεια, λόγω αυτών των σφαλμάτων κατά τον υπολογισμό, το πρόστιμο που επικυρώθηκε από το Πρωτοδικείο έπρεπε να μειωθεί ακόμη κατά 5,1 έως 12,2 επιπλέον εκατομμύρια ευρώ, αναλόγως της μεθόδου υπολογισμού.
- 43 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, όταν καθορίζεται το ποσό του προστίμου υπάρχει διακριτική εξουσία η οποία αντιτίθεται στην εφαρμογή συγκεκριμένου μαθηματικού τύπου. Αν, όπως εν προκειμένω, μια παράβαση έχει διαπραχθεί από περισσότερες επιχειρήσεις, πρέπει να αξιολογηθεί η σημασία της συμμετοχής κάθε μιας από αυτές στη σύμπραξη.
- 44 Η Επιτροπή θεωρεί ότι εν προκειμένω το Πρωτοδικείο σωστά άσκησε τον δικαστικό του έλεγχο, και τούτο ειδικά υπέρ της αναιρεσείουσας. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή, όταν κατατάσσει τα μέλη μιας συμπράξεως σε κατηγορίες, δεν οφείλει να στηριχθεί αποκλειστικά και μηχανικά στον κύκλο εργασιών κάθε επιχειρήσεως. Ειδικότερα, η κατάταξη των μερών της συμπράξεως

σε διάφορες κατηγορίες, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να οριστεί κατ' αποκοπήν το βασικό ποσό για τις επιχειρήσεις της ίδιας κατηγορίας, κρίθηκε σύννομη από το Πρωτοδικείο.

- 45 Τέλος, η Επιτροπή σημειώνει ότι ούτε και η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως παραβιάστηκε από τις διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου σχετικά με τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 46 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψεις 240 έως 243 και την παρατιθέμενη εκεί νομολογία), η Επιτροπή έχει ευρεία διακριτική εξουσία όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων και ότι, στο πλαίσιο αυτό, δύναται να λάβει υπόψη πλειάδα στοιχείων, αρκεί να τηρείται το κατά το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ανώτατο όριο σχετικά με τον κύκλο εργασιών.
- 47 Το Δικαστήριο έχει επίσης υπογραμμίσει ότι η μέθοδος υπολογισμού της οποίας το περίγραμμα δίνουν οι κατευθυντήριες γραμμές έχει διάφορα στοιχεία ευελιξίας τα οποία δίνουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ασκεί τη διακριτική της εξουσία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του κανονισμού 17, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 267).
- 48 Ωστόσο, του Δικαστηρίου έργο είναι να εξακριβώσει αν το Πρωτοδικείο σωστά αξιολόγησε την από την Επιτροπή άσκηση της πιο πάνω διακριτικής εξουσίας.

- 49 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι το Πρωτοδικείο εξέτασε εμπεριστατωμένα το ζήτημα αν τα κατώτατα όρια που χώριζαν τις τρεις κατηγορίες επιχειρήσεων για τον καθορισμό των βασικών ποσών των προστίμων καθορίστηκαν με συνοχή και αντικειμενικότητα.
- 50 Όπως εξηγήθηκε από το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 217 έως 219 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή, όταν κατέταξε σε τρεις κατηγορίες τις επιχειρήσεις που είχαν λάβει μέρος στη σύμπραξη και όταν καθόρισε διαφορετικά βασικά ποσά, στηρίχθηκε στους κύκλους εργασιών και στα μερίδια αγοράς που τα μέρη της συμπράξεως είχαν από τις πωλήσεις του σχετικού προϊόντος στην παγκόσμια αγορά κατά το χρονικό διάστημα που αφορά η επίμαχη απόφαση.
- 51 Το Πρωτοδικείο συνήγαγε, στις σκέψεις 224 έως 226 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επιλογή των βασικών ποσών, η οποία οδήγησε σε ποσό 40 εκατομμυρίων ευρώ για τις επιχειρήσεις της πρώτης κατηγορίας, στην οποία είχε καταταγεί η SGL Carbon, δεν ήταν αυθαίρετη και δεν υπερέβη τη διακριτική εξουσία που η Επιτροπή έχει εν προκειμένω.
- 52 Στο σημείο αυτό, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την επιχειρηματολογία της, η αναιρεσείουσα επιδιώκει να αμφισβητήσει το σύστημα κατατάξεως που εφάρμοσε η Επιτροπή και ενέκρινε το Πρωτοδικείο, καθόσον, κατ' αυτήν, κάθε διαφορά μεταξύ των σχετικών επιχειρήσεων όσον αφορά τους κύκλους εργασιών ή τα μερίδια αγοράς έπρεπε να οδηγήσει στη δημιουργία χωριστής κατηγορίας για κάθε επιχείρηση που ήταν μέρος της συμπράξεως και επομένως στην επιβολή διαφοροποιημένου βασικού ποσού.
- 53 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

- 54 Όπως προκύπτει από τις προαναφερθείσες διαπιστώσεις του Πρωτοδικείου, το Πρωτοδικείο εξακρίβωσε αν η Επιτροπή νομότυπα και με συνοχή εφάρμοσε τη μέθοδο της κατάταξης των επιχειρήσεων σε κατηγορίες και καθόρισε τα κατώτατα όρια κάθε κατηγορίας. Το Πρωτοδικείο εξέτασε επίσης αν η κατάταξη των επιχειρήσεων στην ίδια κατηγορία είχε επαρκή συνοχή και αντικειμενικότητα σε σύγκριση με τις άλλες κατηγορίες.
- 55 Πρέπει να προστεθεί ότι το γεγονός ότι άλλα μέρη της συμπράξεως κατετάγησαν, με γνώμονα ιδιαίτερες για κάθε ένα από αυτά περιστάσεις, σε άλλες κατηγορίες δεν μπορεί να αναιρέσει το βάσιμο των εκτιμήσεων του Πρωτοδικείου σχετικά με την κατάταξη της αναιρεσείουσας.
- 56 Επομένως, η γενομένη από την Επιτροπή και επικυρωθείσα από το Πρωτοδικείο κατάταξη σε κατηγορίες συνάδει και με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 57 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο σημείο αυτό η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν έχει νομικά σφάλματα.
- 58 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως σχετικά με την κατά 25 % αύξηση του βασικού ποσού

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 59 Η SGL Carbon θεωρεί ότι δεν ήταν δικαιολογημένη η επικυρωθείσα από το Πρωτοδικείο ειδική αύξηση του βασικού ποσού κατά 25 %, δηλαδή κατά 15,5

εκατομμύρια ευρώ, λόγω του ότι η αναιρεσείουσα είχε ειδοποιήσει άλλες επιχειρήσεις για τον επικείμενο έλεγχο της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, οι εκτιμήσεις του Πρωτοδικείου στο σημείο αυτό περιέχουν σφάλματα, καθόσον στην αναιρεσείουσα προσήφθησαν ορισμένα μη αποδεδειγμένα πραγματικά περιστατικά που ουδέποτε της προσήφθησαν προηγουμένως, ούτε με την ανακοίνωση αιτιάσεων ούτε με την επίμαχη απόφαση.

- 60 Η SGL Carbon προβάλλει κατά του Πρωτοδικείου την αιτίαση ότι αξιολόγησε εσφαλμένως τις τηλεφωνικές της συνδιαλέξεις, και τούτο για τρεις λόγους. Πρώτον, το Πρωτοδικείο παρέβλεψε το γεγονός ότι η συμπεριφορά της αναιρεσείουσας δεν ήταν απαγορευμένη και ότι ως εκ τούτου δεν μπορούσε να της επιβληθεί κύρωση, λόγω της αρχής *nulla poena sine lege*. Δεύτερον, το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή *in dubio pro reo* θεωρώντας υπαρκτά πραγματικά περιστατικά που δεν στηρίζονταν ούτε στις διαπιστώσεις της Επιτροπής ούτε στις διαπιστώσεις του ίδιου του Πρωτοδικείου. Τρίτον, το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 61 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το πρώτο και το τρίτο επιχείρημα της αναιρεσείουσας, δηλαδή η προσβολή της αρχής *nulla poena sine lege* και η παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, είναι απαράδεκτα, καθόσον οι αιτιάσεις αυτές προβλήθηκαν πρωτοδικώς και η SGL Carbon περιορίζεται, στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, να επαναλάβει τα ίδια επιχειρήματα. Εν πάση περιπτώσει, οι προβαλλόμενες αιτιάσεις είναι αβάσιμες.
- 62 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν ασκεί επιρροή το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τεκμαίρεται η ύπαρξη κινήτρων επιβαρυντικών για την SGL Carbon. Συγκεκριμένα, κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων, η Επιτροπή έχει διακριτική εξουσία χωρίς να δεσμεύεται από συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο.

- 63 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, στο πλαίσιο του ελέγχου της ασκήσεως της διακριτικής της εξουσίας, το Πρωτοδικείο σωστά επιβεβαίωσε ότι οι προειδοποιήσεις που έγιναν από την αναιρεσείουσα εμπόδισαν σοβαρά την έρευνα και ότι, στο πλαίσιο αυτό, δεν χρειαζόταν να διερωτηθεί σχετικά με τα ιδιαίτερα κίνητρα του μέρους της συμπράξεως το οποίο προέβη στις προειδοποιήσεις αυτές.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 64 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 312 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το γεγονός ότι η αναιρεσείουσα ειδοποίησε άλλες επιχειρήσεις για το ότι επίκεινται έλεγχοι της Επιτροπής μπορούσε να χαρακτηριστεί ως επιβαρυντική περίπτωση και ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, δεν πρόκειται για ειδική και αυτοτελή παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, αλλά για συμπεριφορά η οποία επιτείνει τη σοβαρότητα της αρχικής παραβάσεως. Επίσης, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στην ίδια σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι με τις πιο πάνω προειδοποιήσεις άλλων επιχειρήσεων η SGL Carbon σκόπευε στην πραγματικότητα να αποκρύψει την ύπαρξη της συμπράξεως και να τη διατηρήσει σε λειτουργία, πράγμα που άλλωστε στέφθηκε με επιτυχία μέχρι τον Μάρτιο του 1998.
- 65 Το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 313 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διευκρίνισε ότι η από την αναιρεσείουσα επίκληση του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 17 δεν ασκεί επιρροή, καθόσον η διάταξη αυτή αφορά τις παρακωλύσεις ως αυτοτελείς παραβάσεις, ανεξάρτητες από την ύπαρξη συμπράξεως, ενώ οι προειδοποιήσεις, στις οποίες η SGL Carbon προέβη εν προκειμένω, σκοπό είχαν να εξασφαλίσουν τη συνέχιση μιας συμπράξεως που δεν αμφισβητείται ότι συνιστούσε κατάφωρη παράβαση του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού.
- 66 Τέλος, το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 315 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σημείωσε ότι οι προειδοποιήσεις αυτές, εφόσον απευθύνονταν σε άλλες επιχειρήσεις, έβαιναν πέραν της αμιγώς εσωτερικής σφαίρας της SGL Carbon και σκοπό είχαν να αποτύχει ολόκληρη η έρευνα της Επιτροπής, για να εξασφαλιστεί η συνέχιση της συμπράξεως.

- 67 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι, με τις πιο πάνω σκέψεις, το Πρωτοδικείο προέβη σε ορισμένες εκτιμήσεις πραγματικών περιστατικών σχετικά με τη συμπεριφορά της αναιρεσείουσας.
- 68 Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά, εκτός αν η ανακρίβεια των διαπιστώσεών του απορρέει από τη δικογραφία, και, αφετέρου, να εκτιμήσει τα πραγματικά αυτά περιστατικά. Κατά συνέπεια, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, με την επιφύλαξη της αλλοιώσεως του περιεχομένου των στοιχείων που του υποβλήθηκαν, δεν αποτελεί νομικό ζήτημα που ως τέτοιο υπόκειται στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-470/00 P, Κοινοβούλιο κατά Rira di Meana κ.λπ., Συλλογή 2004, σ. I-4167, σκέψη 40 και νομολογία που παρατίθεται εκεί).
- 69 Όσο για το επιχείρημα της αναιρεσείουσας περί παραβιάσεως των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Πρωτοδικείο, στις σκέψεις 309 και 310 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι η αύξηση του προστίμου της SGL Carbon για την προειδοποίηση άλλων επιχειρήσεων δεν είναι δυσανάλογη ή γενεσιουργός δυσμενών διακρίσεων. Το Πρωτοδικείο επικύρωσε τον από την Επιτροπή χαρακτηρισμό των προειδοποιήσεων αυτών ως κωλυσιεργού συμπεριφοράς της SGL Carbon για την απόκρυψη της συμπράξεως και ως επιβαρυντικής περιστάσεως η οποία δικαιολογούσε αύξηση του πιο πάνω προστίμου.
- 70 Οι πιο πάνω εκτιμήσεις του Πρωτοδικείου δεν περιέχουν νομικό σφάλμα.
- 71 Συγκεκριμένα, από τη νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, την προαναφερθείσα απόφαση Dansk Røringindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 240 έως 242) προκύπτει ότι, ενώ το βασικό ποσό του προστίμου καθορίζεται με γνώμονα την παράβαση, η σοβαρότητά της καθορίζεται με αναφορά σε πολλούς άλλους παράγοντες, σχετικά

με τους οποίους η Επιτροπή έχει διακριτική εξουσία. Το γεγονός ότι κατά τον καθορισμό του προστίμου ελήφθησαν υπόψη επιβαρυντικές περιστάσεις συνάδει με την αποστολή της Επιτροπής να εξασφαλίζει την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού.

72 Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι δεν ελήφθη υπόψη το ανώτατο όριο της κυρώσεως όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

73 Η SGL Carbon σημειώνει ότι το Πρωτοδικείο παρέβλεψε το γεγονός ότι το πρόστιμο που καθορίστηκε από την Επιτροπή υπερβαίνει το προβλεπόμενο από το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ανώτατο όριο της κυρώσεως. Επιπλέον, η σχετική συλλογιστική του Πρωτοδικείου στερείται αιτιολογίας.

74 Πρώτον, η SGL Carbon ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τον κύκλο εργασιών που ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό των προστίμων. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο άφησε ανοικτό το ζήτημα αν η Επιτροπή έπρεπε να στηριχθεί στους κύκλους εργασιών του 1999 ή σε αυτούς του 2000.

- 75 Δεύτερον, η SGL Carbon προβάλλει κατά του Πρωτοδικείου την αιτίαση ότι παρέβη το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και παραβίασε την αρχή *nulla poena sine lege*. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, ως διάταξη η οποία προβλέπει κύρωση, υπόκειται στην αρχή της νομιμότητας. Η αρχή αυτή έχει εφαρμογή τόσο για τα ενδιάμεσα ποσά όσο και για το τελικό ποσό της επιβαλλομένης κυρώσεως.
- 76 Τρίτον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Εν προκειμένω, το ίδιο το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή μπορούσε να λάβει υπόψη πλειάδα στοιχείων για να καθορίσει το τελικό ποσό του προστίμου. Ωστόσο, όταν η Επιτροπή επιλέγει μια συγκεκριμένη μέθοδο υπολογισμού, πρέπει να εφαρμόζει τη μέθοδο αυτή με συνέπεια και χωρίς τη δημιουργία δυσμενών διακρίσεων.
- 77 Τέλος, η SGL Carbon προβάλλει παράβαση της προβλεπόμενης από το άρθρο 253 ΕΚ υποχρέωσης αιτιολογήσεως. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο παρέβλεψε την υποχρέωση της Επιτροπής να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν μείωσε το πρόστιμο της αναιρεσείουσας η οποία βρισκόταν σε ανάλογη κατάσταση με μια άλλη επιχείρηση. Αντιθέτως προς την εκτίμηση του Πρωτοδικείου, η αιτιολογία σχετικά με την υπέρ της άλλης επιχείρησης μείωση του προστίμου έπρεπε να περιλαμβάνεται στην επίμαχη απόφαση.
- 78 Σε απάντηση όλων των επιχειρημάτων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο αυτού του λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο σωστά απέρριψε τα επιχειρήματα που υποστηρίζουν αυτόν τον λόγο αναιρέσεως, τα οποία άλλωστε προβλήθηκαν πρωτοδικώς. Συγκεκριμένα, ούτε το τελικό ποσό του επιβληθέντος από την Επιτροπή προστίμου ούτε το ποσό όπως μειώθηκε από το Πρωτοδικείο υπερβαίνουν το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών της αναιρεσείουσας.

- 79 Η Επιτροπή θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο σωστά επιβεβαίωσε το ότι ελήφθη υπόψη ο κύκλος εργασιών σχετικά με τα προϊόντα που αποτέλεσαν το αντικείμενο της συμπράξεως. Διευκρινίζει ότι ο πιο πάνω κύκλος εργασιών χρησιμοποιήθηκε, μεταξύ άλλων πραγματικών κριτηρίων, για να καθοριστεί η δυνατότητα της αναιρεσείουσας να επηρεάσει, μέσω της παραβάσεως που διέπραξε, την αγορά των ηλεκτροδίων γραφίτη.
- 80 Όσο για τη φύση του ανώτατου ορίου το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, η Επιτροπή σημειώνει ότι, εφόσον είναι μεγάλος ο κύκλος εργασιών που έχουν σήμερα οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες, μόνον ένα ελαστικό ανώτατο όριο, που να λαμβάνει υπόψη το μέγεθος της επιχειρήσεως, καθιστά δυνατή τη μέριμνα να έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα τα πρόστιμα που επιβάλλονται για παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού. Επιπλέον, η πιο πάνω διάταξη είναι αρκούντως σαφής εν προκειμένω, οπότε οι επιχειρήσεις επί των οποίων έχει εφαρμογή δύνανται να προσδιορίσουν χωρίς δυσκολία το ποσό του προστίμου που μπορούν να αναμένουν.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 81 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, *Musique Diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψεις 117 έως 119, και την προαναφερθείσα απόφαση *Dansk Rørindustri* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 257), το κατά το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ανώτατο όριο του 10% αφορά τον συνολικό κύκλο εργασιών της σχετικής επιχειρήσεως, καθόσον μόνον το στοιχείο αυτό αποτελεί ένδειξη της σημασίας και της επιρροής μιας επιχειρήσεως στην αγορά.
- 82 Επιπλέον, από τη νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, τις προαναφερθείσες αποφάσεις *Limburgse Vinyl Maatschappij* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 592 και 593, και *Dansk Rørindustri* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 278) προκύπτει ότι μόνον το τελικό ποσό του επιβληθέντος προστίμου πρέπει να τηρεί το πιο πάνω όριο. Κατά

συνέπεια, το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να καταλήξει, στα διάφορα στάδια του υπολογισμού, σε ενδιάμεσο ποσό ανώτερο του ορίου αυτού, αρκεί το τελικό ποσό του επιβληθέντος προστίμου να μην υπερβαίνει το πιο πάνω όριο.

- 83 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 367 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το ποσό του επιβληθέντος από την Επιτροπή προστίμου έμεινε εντός του πιο πάνω ανωτάτου ορίου.
- 84 Όσο για την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας σχετικά με παράβαση, από το Πρωτοδικείο, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και της υποχρεώσεως του αιτιολογήσεως όσον αφορά το ποσό του προστίμου, είναι αρκετό να υπομνησθεί ότι, όπως σωστά έκρινε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 367 έως 370 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έχει την εξουσία να καθορίσει το πιο πάνω ποσό με γνώμονα πολλά στοιχεία, και μεταξύ αυτών λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα και τη διάρκεια των παραβάσεων καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε επιχειρήσεως που ήταν μέρος μιας συμπράξεως.
- 85 Επομένως, κατά την άσκηση της διακριτικής εξουσίας που έχει εν προκειμένω, η Επιτροπή καλείται να προβεί σε επί μέρους εκτιμήσεις για να εφαρμόσει την εν λόγω μέθοδο στις διάφορες επιχειρήσεις.
- 86 Από όλα τα πιο πάνω προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο σωστά έκρινε ότι, για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, η θέση της αναιρεσείουσας δεν ήταν ανάλογη με τη θέση άλλων επιχειρήσεων και ότι, επομένως, η Επιτροπή εφάρμοσε με συνέπεια και χωρίς δημιουργία δυσμενών διακρίσεων τη μέθοδο υπολογισμού του επίμαχου προστίμου.

87 Επομένως, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλεται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

88 Η SGL Carbon υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν έκρινε ότι η Επιτροπή επέτρεψε επαρκή πρόσβαση στον φάκελο.

89 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι οι εν προκειμένω κρίσεις του Πρωτοδικείου είναι αντιφατικές καθόσον, αφενός, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι τα έγγραφα ως προς τη συνεργασία των επιχειρήσεων δεν αποτελούσαν μέρος του εσωτερικού φακέλου της αλλά περιλαμβάνονταν στον φάκελο της έρευνας στον οποίο οι επιχειρήσεις είχαν πρόσβαση και, αφετέρου, το Πρωτοδικείο εξέθεσε ότι τα εσωτερικά έγγραφα περιείχαν πληροφοριακά στοιχεία που είχαν σημασία για την άμυνα της αναιρεσείουσας, δεδομένου ότι αφορούσαν τη συνεργασία των επιχειρήσεων και είχαν όντως συνέπειες για τον καθορισμό του προστίμου.

90 Κατά την SGL Carbon, το Πρωτοδικείο πάλι εσφαλμένως έκρινε ότι ο σύμβουλος ακροάσεων όφειλε να ανακοινώσει στο σώμα των Επιτρόπων μόνο τις αιτιάσεις που είχαν σημασία για την αξιολόγηση της νομιμότητας της διοικητικής διαδικασίας, δηλαδή μόνο δικαιολογημένες αιτιάσεις.

91 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η επιχειρηματολογία ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε επαρκή πρόσβαση στον φάκελο είναι अपαράδεκτη, καθόσον δεν αφορά ένα νομικό ζήτημα, αλλά πραγματικές διαπιστώσεις στις οποίες πρόβη το Πρωτοδικείο.

Πάντως, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τέτοιες διαπιστώσεις ούτε να εξετάσει τις αποδείξεις που το Πρωτοδικείο δέχθηκε προς στήριξη των ίδιων πραγματικών περιστατικών. Εν πάση περιπτώσει, ο λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

- 92 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η αναιρεσείουσα αναγνώρισε η ίδια ότι έλαβε μέρος στη σύμπραξη σχετικά με τα ηλεκτρόδια γραφίτη, ότι το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η SGL Carbon ήταν ένα από τα μέρη της συμπράξεως και ότι η επιχείρηση αυτή ομολόγησε την παράβαση. Η αναιρεσείουσα όχι μόνο δεν έθεσε υπό αμφισβήτηση τις διαπιστώσεις στις οποίες η Επιτροπή προέβη συναφώς στην επίμαχη απόφαση, αλλά και ωφελήθηκε από τους κανόνες της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.
- 93 Τέλος, η Επιτροπή σημειώνει ότι το επιχείρημα της αναιρεσείουσας σχετικά με την έκθεση του συμβούλου ακροάσεων πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο, ελλείψει νέων στοιχείων επί του θέματος αυτού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 94 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας σε κάθε διαδικασία ικανή να καταλήξει σε κυρώσεις, και μεταξύ άλλων σε πρόστιμα ή χρηματικές ποινές, αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου η οποία πρέπει να τηρείται ακόμη και αν πρόκειται για διαδικασία διοικητικού χαρακτήρα (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-194/99 P, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-10821, σκέψη 30).
- 95 Όσο για την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας σχετικά με την πρόσβαση στον φάκελο, είναι αρκετό να παρατηρηθεί ότι η αναιρεσείουσα δεν θέτει ένα νομικό ζήτημα, αλλά στηρίζεται σε πραγματικές διαπιστώσεις. Πάντως, το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 39 έως 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η σχετική

αίτηση προσβάσεως δεν είχε ως αντικείμενο κατάλογο εγγράφων ή μη εμπιστευτική περίληψη εγγράφων. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις στις οποίες το Πρωτοδικείο προέβη στις πιο πάνω σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με τη μεταχείριση ορισμένων εγγράφων κατά τη διοικητική διαδικασία δεν είναι αντιφατικές.

- 96 Όσον αφορά το επιχείρημα της αναιρεσείουσας σχετικά με την τελική έκθεση του συμβούλου ακροάσεων, είναι αρκετό να σημειωθεί ότι ο τελευταίος, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, δεν όφειλε να εξακριβώσει αν ήταν ορθός ο χαρακτηρισμός ορισμένων εγγράφων ως εσωτερικών εγγράφων και αν η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να επιτρέψει πρόσβαση στον εσωτερικό φάκελό της ή να δώσει κατάλογο ή περίληψη εμπιστευτικών εγγράφων.
- 97 Συγκεκριμένα, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η απλώς και μόνο μη κοινοποίηση ενός εγγράφου συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας μόνον αν η σχετική επιχείρηση μπορεί να αποδείξει, πρώτον, ότι η Επιτροπή βασίστηκε στο έγγραφο αυτό για να στηρίξει την αιτίασή της ως προς την ύπαρξη παραβάσεως και, δεύτερον, ότι η αιτίαση αυτή μπορούσε να αποδειχθεί μόνο με παραπομπή στο έγγραφο αυτό (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψεις 24 έως 30, και την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψεις 7 έως 9).
- 98 Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει συναφώς και ότι της σχετικής επιχειρήσεως έργο είναι να αποδείξει ότι το αποτέλεσμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή στην επίδικη απόφασή της θα ήταν διαφορετικό αν το έγγραφο, το οποίο δεν κοινοποιήθηκε στην πιο πάνω επιχείρηση και στο οποίο η Επιτροπή στηρίχθηκε για να διαπιστώσει την παράβαση, είχε απορριφθεί ως αποδεικτικό στοιχείο (βλ. την απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 73).
- 99 Από όλα τα πιο πάνω προκύπτει ότι ούτε και οι εκτιμήσεις του Πρωτοδικείου σχετικά με την έκθεση του συμβούλου ακροάσεων, οι οποίες περιλαμβάνονται στις σκέψεις 50 έως 54 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, περιέχουν νομικό σφάλμα.

100 Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι δεν ελήφθη υπόψη η ικανότητα πληρωμής που έχει η αναιρεσείουσα

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

101 Η SGL Carbon εκθέτει ότι το Πρωτοδικείο, στις σκέψεις 370 έως 372 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η ικανότητα πληρωμής που έχει η αναιρεσείουσα μειώθηκε σημαντικά από τα υψηλά πρόστιμα τα οποία επέβαλαν άλλες αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές καθώς και από τις μεγάλες αποζημιώσεις που υποχρεώθηκε να καταβάλει εντός τρίτων κρατών. Κατά συνέπεια, η επιβολή άλλου σημαντικού προστίμου φέρει την επιχείρηση στα πρόθυρα της πτωχεύσεως.

102 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο επικυρώνοντας την εν προκειμένω προσέγγιση της Επιτροπής παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας και δεν προστάτευσε τα δικαιώματα μιας επιχειρήσεως που απορρέουν από την οικονομική ελευθερία και την ιδιοκτησία. Αντιθέτως προς την εκτίμηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να εξετάσει και να λάβει υπόψη την ικανότητα πληρωμής που έχει η αναιρεσείουσα.

103 Η Επιτροπή θεωρεί ότι άσκησε με σύννομο τρόπο τη διακριτική εξουσία που έχει για τον καθορισμό του ποσού των προστίμων και ότι ουδείς λόγος συνέτρεχε να μειώσει το ποσό του επιβληθέντος προστίμου.

- 104 Η Επιτροπή προσθέτει ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν έκρινε ότι η Επιτροπή δεν είχε υποχρέωση, κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, να λάβει υπόψη την οικονομική κατάσταση της σχετικής επιχειρήσεως και την ικανότητά της πληρωμής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 105 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη, κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, να λάβει υπόψη την ελλειμματική οικονομική κατάσταση μιας επιχειρήσεως, καθόσον η αναγνώριση μιας τέτοιας υποχρεώσεως θα κατέληγε να δώσει αδικαιολόγητο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις που είναι οι λιγότερο προσαρμοσμένες στις συνθήκες της αγοράς (βλ. την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 1983, 96/82 έως 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 και 110/82, IAZ International Belgium κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3369, σκέψεις 54 και 55, και την προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 327).
- 106 Πρέπει επίσης να παρατηρηθεί ότι η νομολογία αυτή ουδόλως τίθεται υπό αμφισβήτηση από το σημείο 5, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών, κατά το οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική ικανότητα πληρωμής που έχει μια επιχείρηση. Συγκεκριμένα, η ικανότητα αυτή μπορεί να διαδραματίσει ρόλο μόνο σε «συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες», τις οποίες αποτελούν οι συνέπειες που θα μπορούσε να έχει η πληρωμή του προστίμου, ιδίως δε όσον αφορά την αύξηση της ανεργίας ή την επιδείνωση των οικονομικών κλάδων από τους οποίους προμηθεύεται και τους οποίους προμηθεύει η σχετική επιχείρηση.
- 107 Πάντως, η αναιρεσείουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο ικανό να στηρίξει την ύπαρξη τέτοιων συνθηκών.

- 108 Όσον αφορά το επιχείρημα της αναιρεσείουσας περί της ελεύθερης ασκήσεως των οικονομικών δραστηριοτήτων και περί του δικαιώματος ιδιοκτησίας, είναι αρκετό να σημειωθεί ότι οι αρχές αυτές υπόκεινται σε περιορισμούς γενικού συμφέροντος και ότι δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο του καθορισμού ενός προστίμου για παράβαση του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού.
- 109 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο σωστά έκρινε ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν απέρριψε τον ισχυρισμό περί της επισφαλούς οικονομικής καταστάσεως της αναιρεσείουσας.
- 110 Κατά συνέπεια, ο έκτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι στερείται νομιμότητας ο καθορισμός τόκων υπερημερίας

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 111 Η SGL Carbon θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο δεν εξέτασε την επιχειρηματολογία της σχετικά με τον καθορισμό του επιτοκίου των τόκων υπερημερίας. Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι ελλιπής και δεν μπορεί να στηρίξει την απόρριψη του σχετικού ισχυρισμού της.
- 112 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το Πρωτοδικείο σωστά επικύρωσε την απόφαση ως προς τους τόκους υπερημερίας και ότι αιτιολόγησε εμπεριστατωμένα τη σχετική εκτίμησή του. Το Πρωτοδικείο παρέπεμψε μεταξύ άλλων σε πάγια νομολογία σχετικά με την εξουσία της Επιτροπής να καθορίζει τους τόκους αυτούς.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 113 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το Πρωτοδικείο, απαντώντας στον προβληθέντα ισχυρισμό, παρέπεμψε, στις σκέψεις 475 και 478 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε πάγια νομολογία κατά την οποία στις εξουσίες που η Επιτροπή έχει βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 περιλαμβάνονται η εξουσία να καθορίσει την ημερομηνία κατά την οποία είναι καταβλητέα τα πρόστιμα και την ημερομηνία από την οποία αρχίζουν να τρέχουν οι τόκοι, καθώς και η εξουσία να καθορίσει τόσο το επιτόκιο των τόκων αυτών όσο και τα της εφαρμογής της αποφάσεώς της.
- 114 Συγκεκριμένα, αν δεν υπήρχε τέτοια εξουσία της Επιτροπής, οι επιχειρήσεις θα μπορούσαν να αντλήσουν όφελος από εκπρόθεσμες πληρωμές, αποδυναμώνοντας το αποτέλεσμα των κυρώσεων.
- 115 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο σωστά έκρινε ότι η Επιτροπή είχε δικαίωμα να καθορίσει ένα σημείο αναφοράς υψηλότερο από το επιτόκιο της αγοράς, όπως προσφέρεται στον μέσο επιχειρηματία που ζητεί δάνειο, κατά το μέρος που είναι αναγκαίο για να αποθαρρυνθεί η παρελκυστική συμπεριφορά όσον αφορά την πληρωμή του προστίμου.
- 116 Τέλος, το Πρωτοδικείο συνήγαγε ότι η Επιτροπή δεν υπερέβη τη διακριτική της εξουσία όταν καθόρισε το επίμαχο επιτόκιο.
- 117 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι πιο πάνω εκτιμήσεις του Πρωτοδικείου στερούνται οποιουδήποτε νομικού σφάλματος.
- 118 Κατά συνέπεια, ο έβδομος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

119 Κατόπιν των ανωτέρω, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

120 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία βάσει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της SGL Carbon στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, η SGL Carbon πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**

- 2) Καταδικάζει την SGL Carbon AG στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)